

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut,
Prekären Lebensumständen und
Sozialer Ausgrenzung

Nieuwsflits 2019 #3

Thema

10e tweejaarlijkse Verslag 'Duurzaamheid en armoede'

Vorige woensdag 11 december stelde het Steunpunt tot bestrijding van armoede in het Egmontpaleis zijn tiende tweejaarlijkse Verslag 'Duurzaamheid en Armoede' voor. Het persbericht dat ter gelegenheid van deze voorstelling werd gepubliceerd, bevat de belangrijkste boodschappen uit dit Verslag.

'Duurzaamheid en armoede'. Het thema van het 10de tweejaarlijkse Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede werd niet toevallig gekozen. Het toont de expliciete wil van mensen in armoede en hun verenigingen om hun plaats in het debat over de toekomst op te eisen. De toekomst van de planeet, van henzelf en van hun kinderen. Want in tegenstelling tot wat sommigen denken, zijn mensen in armoede wel degelijk bezig met deze cruciale vragen. Ze hebben het met luide stem gezegd, vanaf het begin van een diepgaand overleg van anderhalf jaar, binnen het Steunpunt tot bestrijding van armoede, met mensen in armoede en hun verenigingen en diverse andere actoren (sociale organisaties, milieuorganisaties, administraties...): "Vaak horen we dat mensen in armoede niet om duurzaamheid geven, dat ze elk proberen te overleven en dat het daarbij blijft. Dat klopt hoegenaamd niet! We moeten onze plaats in dit debat opeisen en onze eigen bijdrage leveren. Wij weten immers waartoe het groeimodel leidt, want wij dragen er de gevolgen van en lijden eronder. We moeten dit duidelijk maken, want men beschouwt ons slechts als mensen die niets bijbrengen en die de samenleving veel geld kosten". Het tweejaarlijkse Verslag 2018-2019 brengt vaststellingen, analyses en aanbevelingen. Met een duidelijke boodschap: de strijd tegen armoede heeft eenzelfde urgent karakter als het milieuvraagstuk, en veronderstelt structurele maatregelen. Klimaatbeleid en armoedebeleid gaan wel degelijk samen.

Sommigen denken dat mensen in armoede zich niet interesseren voor de toekomst van onze planeet. Nochtans is hun impact op het milieu – of hun 'ecologische voetafdruk' - vaak kleiner dan die van de gemiddelde burger. Ze zijn al 'avant la lettre' bezig met bijvoorbeeld energie- en waterbesparing en hergebruik van spullen. Tijdens het overleg stelden mensen in armoede vast dat ze vaak uit noodzaak of vanuit een 'gedwongen' keuze leven op een manier die hun voetafdruk laag houdt.

De evoluties in klimaat en milieu leggen de bestaande sociale ongelijkheden eens te meer bloot. Mensen in armoede worden meer blootgesteld aan vervuiling, ze wonen en werken immers vaker op plekken met meer vervuiling, en zijn er – door een slechtere gezondheid - ook gevoeliger voor. Ze ondervinden vaak als eersten de gevolgen van milieu- en klimaatveranderingen, zonder over de hefbomen te beschikken om zich ertegen te beschermen. Tegelijk plukken ze niet of nauwelijks

de vruchten van het beleid in functie van duurzaamheid. Henk Van Hootegem, coördinator van het Steunpunt tot bestrijding van armoede: *“Eigenaars met een laag inkomen en zeker huurders kunnen bijvoorbeeld weinig gebruik maken van de premies voor energiebesparende maatregelen. Of ze ondergaan zelfs negatieve gevolgen van dit beleid, zoals het geval is bij het weren van vervuilende auto’s in de steden in het kader van de lage-emissiezones. Strijden voor duurzaamheid is strijden tegen deze ongelijkheden. En dat is in dit geval resoluut kiezen voor investeren in de duurzame bouw en renovatie van sociale woningen en een sterk openbaar vervoer”*.

De 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) van de Verenigde Naties vormen het kader voor het nationaal en internationaal beleid rond duurzaamheid. Ze zijn gebaseerd op de mensenrechten, die vastliggen in de verschillende mensenrechtenteksten. De overheden hebben een fundamentele rol in de realisatie van deze mensenrechten en van de SDGs. De centrale boodschap die met de VN Agenda 2030 is meegegeven, is *to leave no one behind*, niemand achter laten. Deze boodschap klinkt ook doorheen het ganse tweejaarlijkse Verslag, in de eerste plaats naar de overheden toe maar ook naar alle actoren die rond duurzaamheid werken.

Henk Van Hootegem: *“De verschillende overheden van het land – maar ook elkeen die initiatieven voor meer duurzaamheid opzet – zouden systematisch armoedesituaties als toetssteen en vertrekpunt moeten gebruiken in de realisatie van rechten van iedereen. Dit kan bijvoorbeeld door bij de uitwerking van beleid of een initiatief telkens een ex ante evaluatie (dus op voorhand) te voorzien rond de mogelijke impact in armoedesituaties, en de maatregelen bij te sturen. Het betrekken van mensen in armoede – en de diverse stakeholders – daarbij is essentieel”*.

Niet alleen voor klimaatbeleid geldt een *sense of urgency* (zoals blijkt uit verschillende klimaatrapporten en de oproepen vanuit verschillende geledingen van de maatschappij), voor armoedebeleid geldt eenzelfde dringendheid. We stellen vast dat de doelstellingen die de voorbije jaren rond armoedebestrijding werden vooropgesteld, niet worden bereikt. De Europa2020 doelstelling voorziet om in België tegen 2020 het aantal personen in een situatie van armoede of sociale uitsluiting met 380.000 te verminderen. Maar deze groep is quasi stabiel gebleven in vergelijking met de start van de Europa2020-strategie (2.250.000 in 2018 tegenover 2.194.000 in 2008). Het aantal mensen met een armoederisico is vandaag hoger dan bij de start van de systematische monitoring (16,4 % tegenover 14,8 % in 2005)^[1].

In klimaatbeleid – en de implementatie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen – moet het sociale luik meer aanwezig worden, om te garanderen dat ook mensen in armoede er beter van worden. Maar niemand achter laten wil ook zeggen dat armoedebestrijding centraal hoort te staan in het beleid naar duurzaamheid. Sociale en ecologische doelstellingen ontmoeten elkaar wel degelijk. De bouw en renovatie van duurzame woningen – voor eigenaars met een laag inkomen en voor sociale en private huurders – zorgen voor een betere gezondheid van de bewoners en voor veel mogelijkheden tot creatie van kwalitatieve jobs, én ook voor minder energieverbruik. Een beter openbaar vervoer zorgt voor een betere toegang tot basisdiensten én ook voor minder uitstoot van gassen. Een echte win-win-situatie voor de ganse samenleving.

Henk Van Hootegem besluit: *“Voor een ambitieus beleid rond duurzaamheid en armoede is een sterke samenwerking nodig, op het terrein maar in de eerste plaats op politiek vlak. Dit tweejaarlijkse Verslag is een opportuniteit voor de Interministeriële conferentie Integratie in de samenleving en de Interministeriële conferentie Duurzame ontwikkeling, om samen te komen en een gezamenlijk beleid rond duurzaamheid en armoede te ontwikkelen, to leave no one behind”*.

Het tweejaarlijkse Verslag zal overgemaakt worden aan de verschillende regeringen, parlementen en hun adviesorganen om bij te dragen aan het politiek debat en de politieke actie in het kader van duurzaamheid en de strijd tegen armoede.

Het [10de tweejaarlijkse Verslag](#) is beschikbaar op onze website.

Op deze website vindt u ook [de video met getuigenissen over het voorbije overlegproces](#) en de inbreng van kinderen en jongeren vanuit twee verenigingen: [Centrum Kauwenberg vzw](#) en [Mouvement Luttes Solidarités Travail \(LST\)](#).

[1] Federal Public Service Social Security (2019). [The evolution of the social situation and social protection in Belgium 2019](#) (Monitoring the social situation in Belgium and the progress towards the social objectives and the priorities of the National Reform Programme), Brussels, FPS Social Security/ DG BeSoc.

Actueel

Evenement '25/20 jaar strijd tegen armoede'

Meer dan 400 mensen namen deel aan het evenement '25/20 jaar strijd tegen armoede' op 11 december in het Egmontpaleis ter gelegenheid van 25 jaar Algemeen Verslag over de Armoede (gecoördineerd door de Koning Boudewijn Stichting in 1994) en van 20 jaar Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestending van het armoedebeleid dat eruit voortvloeide (en dat geleid heeft tot de oprichting van het Steunpunt in 1999). Dit evenement, georganiseerd door het Steunpunt tot bestrijding van armoede en de Koning Boudewijnstichting, bracht verschillende actoren samen (mensen in armoede en hun verenigingen, beroepskrachten, experts, vertegenwoordigers van instituten en administraties) en was de gelegenheid om terug te kijken op 25 jaar armoedebestrijding en na te denken over nieuwe pistes voor de toekomst.

De [presentaties](#) van de namiddag staan op onze website.

Reflectiedag "De kijk van magistraten op armoede"

Op 6 december organiseerden het Steunpunt tot bestrijding van armoede en het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding (IGO) een reflectiedag over het thema van justitie voor iedereen in situaties van armoede en dakloosheid, met magistraten en vertegenwoordigers uit het middenveld. U kan [de verslagen van de vorige reflectiedagen](#) op onze website vinden.

Nieuws in het kort

- Op 3 december namen Henk Van Hootegem (Steunpunt tot bestrijding van armoede) et Véronique Ghesquière (dienst Handicap van UNIA) deel aan het discussiepanel tijdens de voorstelling van het boek 'Handicap en armoede in België' waaraan ze hebben bijgedragen (eindredactie : FOD Sociale Zekerheid en POD Maatschappelijke Integratie).
- Het Steunpunt tot bestrijding van armoede had de eer om, na de Algemene vergadering van ENNHRI op 13 november, een avondprogramma te organiseren voor de vertegenwoordigers van Europese nationale mensenrechteninstellingen. Tijdens de jaarlijkse Conferentie die 's anderendaags doorging, heeft Henk Van Hootegem in het panel toegelicht hoe het Steunpunt bijdraagt aan de effectieve realisatie van de economische en sociale rechten.
- Op 24 oktober organiseerde het Steunpunt tot bestrijding van armoede, samen met het Brussels Franstalig Parlement en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad de *Jeudi de l'hémicycle* (donderdag van het halfroond), rond de problematiek van non-take-up van rechten.
- In Brussel vond op 24 september de tweede editie van het SDG-Forum België plaats, gewijd aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen "*van, voor en door iedereen*". Het Steunpunt tot bestrijding van armoede heeft tijdens een workshop enkele vaststellingen en aanbevelingen van het lopende overlegproces 'Duurzaamheid en Armoede' voorgesteld – in samenwerking met verschillende deelnemers aan het overleg.
- Het Steunpunt heeft bijgedragen aan de evaluatie van het derde federaal plan armoedebestrijding 2016-2019.

Recente publicaties van het Steunpunt

- Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting (2019). [Duurzaamheid en armoede. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie. Tweejaarlijks Verslag 2018-2019](#), Brussel, Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.
- Stroobants V. en Van Hootegem H. (2019). [Elementen uit een overleg rond duurzaamheid en armoede](#). In: Coene J., Raeymaeckers P., Hubeau B., Marchal S., Remmen R., Van Haarlem, A. (red.). [Armoede en Sociale Uitsluiting, Jaarboek 2019](#), Acco, Leuven/Den Haag, p. 321-336.
- Ghesquière Véronique (Unia) en Van Hootegem Henk (Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting), Handicap, discriminatie en armoede. In: Hermans Koen, Dubois Jean-Marie, Vanroose Annabel (Eds.), [Armoede en Handicap in België](#), FOD Sociale Zekerheid en POD Maatschappelijke Integratie, Brussel, 2019, p. 149-174.
- Van Hootegem Henk en Thibault Morel, [Een belangrijke rol voor de lokale besturen in de strijd tegen armoede: een focus op woonbeleid](#). In: *Viewz*, 2019/3, 13 september 2019.
- Unia's, Myria's and Combat Poverty Service's contribution to the analysis of the 6th Periodic Report of the Belgian Human Rights Committee of the United Nations: [6th Parallel Periodic Report of Belgium 2019 + Appendix 1 endnotes + Annexe 2 gens du voyage](#).
- [De kijk van magistraten op armoede](#). Verslag opgesteld door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting van de reflectiedag van 7 december 2018, georganiseerd met het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding.
- [Bijdrage aan de evaluatie van het derde Federaal Plan Armoedebestrijding 2016-2019 door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting](#), 7 mei 2019.
- [Evaluatie van de werking van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting](#), april 2019.

Alle artikels van de medewerkers van het Steunpunt tot bestrijding van armoede zijn beschikbaar [online](#)

**Het team van het Steunpunt tot bestrijding van armoede
wenst u fijne eindejaarsfeesten!**

Volg het Steunpunt via Twitter @Luttepauvrete

De actualiteit van het Steunpunt kunt u volgen op Twitter door het volgen van @Luttepauvrete
Aarzel niet om de berichten te retweeten of te reageren

Als u wenst **in te schrijven** voor de nieuwsflits van het Steunpunt, klik [hier](#) en stuur ons een e-mail met uw contactgegevens.

Wenst u zich **uit te schrijven** uit ons adressenbestand [e-mail](#) ons, u ontvangt dan niet langer e-mails van het Steunpunt (nieuwsbrieven, uitnodigingen, persberichten)